

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о директора Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина
Людмила ГАВРИЛЮК-ЄНСЕН

«» 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «МІЖНАРОДНІ БІРЖОВІ РИНКИ»

Освітньо-кваліфікаційний
рівень

Бакалавр

Галузь знань

07 «Менеджмент і адміністрування»

Спеціальність

073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма

Міжнародний менеджмент

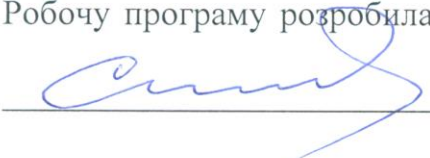
Кафедра міжнародних економічних відносин

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самостійна. робота (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	III	6	46	30	5	10	59	180	6

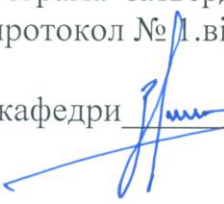
30.06.2024р.

Тернопіль – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Міжнародний менеджмент» галузі знань 07 «Менеджмент та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, затвердженої на засіданні Вченої Ради ТНЕУ, протокол №9 від 15.06 2022р.

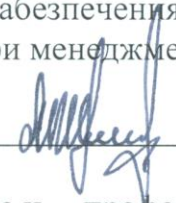
Робочу програму розробила д.е.н., професор кафедри міжнародних економічних відносин
 Олена СОХАЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин протокол № 1. від 27.08. 2024 р.

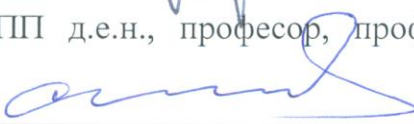
Завідувач кафедри д.е.н., професор Роман ЗВАРИЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 Менеджмент № 2 від 30.08. 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності 073 Менеджмент д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу

 Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОПП д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин

 Олена СОХАЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ БІРЖОВІ РИНКИ»

1.Опис дисципліни «МІЖНАРОДНІ БІРЖОВІ РИНКИ»

Дисципліна – Міжнародні біржові ринки	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 5	Галузь знань 07«Менеджмент і адміністрування»	Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма «Міжнародний менеджмент	Рік підготовки: Денна 3 Семестр: Денна – 6
Кількість змістових модулів - 3	Ступінь вищої освіти перший(бакалаврський)	Лекції: Денна -46год. Практичні заняття: Денна -30год.
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота : 59 год. Тренінг 10год. Індивідуальна робота – 5 год.
Тижневих годин: 11 з них аудиторних -7		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки»

2.1 Мета вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки»

Метою вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки» є формування компетентностей та програмних результатів щодо укладання біржових контрактів на міжнародних ф'ючерсних, фондових та валютних біржах, як з метою отримання доходів брокера або трейдера, так і управління цінovими та курсовими ризиками організації при здійсненні основної економічної діяльності через хеджування за допомогою біржових контрактів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки» є ознайомлення з діяльністю сучасних міжнародних ф'ючерсних бірж, методів котирування біржових цін на основні біржові товари та фінансові інструменти, опанування технологіями укладання біржових спекулятивних та хеджевих угод, систем маржевої торгівлі, прийомів та методів фундаментального та технічного аналізу біржових цін та курсів.

Завдання лекційних занять:

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі;
- еволюцію форм біржової торгівлі;
- тенденції, фактори і основні напрямки системи організації бірж;
- законодавча базу створення та механізм функціонування бірж;
- класифікацію бірж та їх основні характеристики;
- органи управління і структурні підрозділи товарних бірж;
- принципи і основні поняття біржової торгівлі;

- асортимент біржових товарів і принципи формування товарної системи біржових товарів;
 - основні види біржових контрактів та їх характеристики.
- Завдання практичних занять.

Студенти повинні вміти:

- здійснювати пошук фінансової інформації та правильно її інтерпретувати;
- здійснювати вибір брокера або знати шляхи отримання допуску до біржових торгів;
- організувати діяльність брокерської фірми;
- укладати біржові контракти;
- визначати результати біржової торгівлі як за спекулятивними так і за хеджовими угодами.

2.3. Найменування унікальних компетентностей ОПП «Міжнародний менеджмент», формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- (СК 20) Здатність проводити економічну діагностику міжнародних біржових ринків та формулювати за її результатами обґрунтовані адресні пропозиції щодо хеджування цінних та курсових ризиків або запровадження торгівлі

2.4. Програмні результати навчання:

- (ПРН 29) Обґрунтовувати вибір і застосовувати біржові контракти для хеджування цінних та курсових ризиків зовнішньоекономічної діяльності.

2.6. Завдання лекційних занять.

Проведення лекційних занять полягає у ознайомленні студентів з діяльністю сучасних міжнародних ф'ючерсних бірж, методами котирування біржових цін на основні біржові товари та фінансові інструменти. Опанування технологіями укладання біржових спекулятивних та хеджевих угод, системи маржевої торгівлі, прийомами та методами фундаментального та технічного аналізу біржових цін та курсів, світовим досвідом у цій сфері.

2.7. Завдання практичних занять

Студенти повинні вміти:

- здійснювати пошук фінансової інформації та правильно її інтерпретувати;
- здійснювати відбір брокера або брокерської компанії;
- укладати біржові контракти;
- визначати результати біржової торгівлі;
- працювати із біржовими котируваннями та сайтами основних ф'ючерсних бірж.

3. Зміст дисципліни «Міжнародні біржові ринки»

Змістовий модуль I. Теоретичні засади міжнародних біржових ринків

Тема 1. Суть біржі та її економічна природа

Роль та місце біржі в економіці. Поняття «біржа» та його значення. Суть біржі та її економічна природа. Поняття організованого ринку. Біржа - елемент ринку чистої конкуренції. Основні функції та характерні ознаки біржової торгівлі. Види бірж.

Тема 2. Еволюція біржової торгівлі

Історія формування бірж у Європі, Великобританії та США. Розвиток бірж у дореволюційній російській імперії загалом та на теренах теперішньої України зокрема. Становлення строкового біржового ринку. Суть строкових біржових угод. Становлення біржової торгівлі в незалежній Україні. Особливості функціонування бірж в Україні у 30-х роках ХХІ століття.

Тема 3. Біржовий товар

Класифікація біржових товарів. Основні біржові товари та їх характеристика. сільськогосподарська сировина, лісові товари та продукти їх переробки. Промислова сировина. Фінансові інструменти: цінні папери, відсоткові ставки, валюта, похідні фінансові інструменти, гібриди, синтетичні комбінації. Види біржових контрактів.

Тема 4. Сучасні міжнародні біржові ринки

Суть ф'ючерсного контракту. Характеристика ф'ючерсного контракту. Типи біржових замовлень на укладання ф'ючерсних контрактів. Основні риси та функції ф'ючерсної торгівлі. Характеристика біржової мережі Заходу. Новітні тенденції розвитку міжнародних біржових ринків.

Тема 5. Основні теорії функціонування ф'ючерсних ринків

Мікроекономічні засади формування строкових складових (ф'ючерсних) товарних та фінансових ринків. Стан дослідження ф'ючерсних ринків в Україні. Еволюція розвитку основних теорій функціонування ф'ючерсних ринків. Сучасні теорії міжнародних ф'ючерсних ринків.

Тема 6. Концепція ціноутворення на ф'ючерсних ринках

Формування ф'ючерсних та майбутніх спотових цін. Процес ціноутворення на ф'ючерсних ринках. Модель ціноутворення ф'ючерсного контракту. Роль спекулянтів та хеджерів для процесів прогнозування майбутніх спотових курсів валют та страхування курсових ризиків за допомогою ф'ючерсних контрактів з валютою. Сучасні концепції ціноутворення на ф'ючерсних ринках.

Тема 7. Фундаментальний аналіз біржових цін та курсів.

Суть фундаментального аналізу. Методика фундаментального аналізу. Фундаментальний аналіз на сировинних ф'ючерсних ринках. Офіційне котирування біржових цін та курсів. Особливості здійснення фундаментального аналізу на фондових ринках. Основні методи оцінки інвестиційних якостей цінних паперів. Етапи фундаментального аналізу ф'ючерсних ринків.

Тема 8. Технічний аналіз ф'ючерсних цін.

Суть технічного аналізу. Засоби технічного аналізу: графіки біржових цін, метод дотримання тренду, аналіз характеру ринку, структурні теорії. Графічний метод відрізків – барів та «японських свічок». Основні фігури технічного аналізу. Трендові індикатори та осцилятори. Аналіз показників обсягів торгів. Структурні теорії технічного аналізу

Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти міжнародних біржових ринків

Тема 9. Учасники біржових операцій

Створення товарної біржі. Принципи організації. Засновники та члени бірж. Їх права та обов'язки. Категорії членства. Учасники біржових сесій. Дилери – трейдери. Брокери. Спекулянти, арбітражери, хеджери. Сутність і види брокерської діяльності. Функції брокерів. Правове регулювання брокерської діяльності. Основні документи біржових брокерів.

Тема 10. Організація біржових торгів.

Організаційна структура управління біржою. Основні групи робочих органів біржі. Типова організаційна структура управління біржою. Компетенції вищих органів управління біржі. Основні підрозділи біржі. Порядок укладання біржових угод. Методи проведення біржових торгів. Організація діяльності брокерської фірми. Фронт – офіс та бек – офіс. Система ведення рахунків клієнтів. Звітність щодо виконання наказів клієнтів.

Тема 11. Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами

Суть біржового клірингу. Кільцевий метод обліку біржових операцій. Історія становлення біржових клірингових установ. Особливості функціонування клірингових установ ф'ючерсних бірж. Функції заміщення кліринговою палатою сторін ф'ючерсного контракту. Маржа у ф'ючерсній торгівлі. Забезпечення додаткових гарантій розрахункової установи. Гарантійний та додатковий фонди. Переваги клірингової установи при здійсненні розрахунків за біржовими контрактами.

Тема 12. Процедура постачання за біржовими контрактами

Економічна функція поставки за ф'ючерсними контрактами. Система нотисів та складських варіантів. Організація процедури поставки за ф'ючерсними контрактами. Час поставки. Рух коштів на ф'ючерсному рахунку. Особливості поставки за ф'ючерсними контрактами з фінансовими інструментами.

Тема 13. Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі.

Історія становлення електронної біржової торгівлі. Основні системи електронної біржової торгівлі. Розвиток біржового електронного трейдингу в Україні. Електронна біржа. Три види ринкової інформації. Проведення операцій в електронному трейдингу. Програмне забезпечення електронної біржової торгівлі. Електронний трейдинг на ринку FOREX. Торгівля криптовалютою.

Тема 14. Державне регулювання біржової торгівлі

Суть та значення державного регулювання біржової торгівлі. Основні моделі державного регулювання біржової торгівлі. Регулювання ф'ючерсної торгівлі у США. Державне регулювання ф'ючерсного ринку у Європі та Азії. Державне регулювання біржової торгівлі в Україні.

Змістовий модуль 3. Основи ф'ючерсної та опціонної торгівлі на міжнародних біржових ринках

Тема 15. Товарний ф'ючерсний контракт як інвестиційний інструмент біржового ринку

Товарні ф'ючерси як фінансові інструменти. Котирування товарних ф'ючерсів. Ф'ючерсна ціна. Порядок укладання та виконання ф'ючерсних контрактів. Основні етапи технологічного процесу укладання біржових ф'ючерсних контрактів. Основні балансові рівняння фінансових розрахунків за ф'ючерсними контрактами.

Тема 16. Торгівля опціонами

Суть опціонів та їх характеристика. Котирування опціонів. Товарні опціони. Часова та внутрішня вартість опціонів. Основні стратегії з товарними опціонами: вертикальні, горизонтальні, конверсійні, обернені, дельта – нейтральні. Опціони з фінансовими інструментами. Моделі оцінки опціонів.

Тема 17. Фінансові ф'ючерси

Суть та види фінансових ф'ючерсів. Методи котирування фінансових ф'ючерсів. Відсоткові фінансові ф'ючерси. Контракти на індекси фондових бірж. Ф'ючерсні контракти з валютою.

Тема 18. Біржова спекуляція на ф'ючерсних ринках

Економічна суть біржової спекуляції. Історія становлення біржової спекуляції. Види біржової спекуляції. Види біржових спекулянтів. спекулятивні стратегії із застосуванням ф'ючерсних контрактів. Спекулятивні стратегії з опціонами. Діяльність спекулянтів на сучасних біржових ф'ючерсних ринках.

Тема 19. Хеджування цінових та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі.

Суть та основні характеристики хеджування. Основні види хеджування. Досконале хеджування цінових ризиків на ринках сільськогосподарської сировини. Здійснення хеджевих операцій з урахуванням реальних ситуацій на ринку. Особливості хеджування цінових ризиків на ринку реальних товарів. Хеджування курсових ризиків фінансових інструментів.

Тема 20. Перспективи становлення ф'ючерсних ринків в Україні.

Створення умов для становлення ф'ючерсних ринків сировини. Шляхи становлення ф'ючерсних ринків в Україні. Ф'ючерсні та опціонні контракти на Індекс українських акцій. Концепція організації біржового сільськогосподарського ринку.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Міжнародні біржові ринки»

(денна форма навчання)

	<i>Кількість годин</i>					
	Лекції	Практичні заняття	ІРС	Тренінг	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади біржової справи						
Тема 1. Суть біржі та її економічна природа.	2	2		-	2	опитування
Тема 2. Еволюція біржової торгівлі	2			-	2	
Тема 3. Біржовий товар	2	2		2	2	задачі
Тема 4. Сучасні міжнародні біржові ринки	2	2	2		2	тести
Тема 5. Основні теорії функціонування ф'ючерсних ринків				-	2	
Тема 6. Концепція ціноутворення на ф'ючерсних ринках				-	2	
Тема 7. Фундаментальний аналіз біржових цін та курсів	4	2		-	4	тести
Тема 8. Технічний аналіз ф'ючерсних цін	4	2		-	4	Робота на торговельних демоверсіях
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти біржової справи						
Тема 9. Учасники біржових операцій	2	2		2	2	Демоверсія торгівлі
Тема 10. Організація біржових торгів	2	2		6	2	Укладання договорів

						у на брокерс ьке обслуго вування
Тема 11. Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами	2	2		-	2	задачі
Тема 12. Процедура постачання за біржовими контрактами	2	2		-	2	задачі
Тема 13. Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі.	3	2	2	-	2	Торгівля на електронних демоверсіях
Тема 14. Державне регулювання біржової торгівлі	2			-	2	
Змістовий модуль 3. Основи ф'ючерсної та опціонної торгівлі						
Тема 15. Товарний ф'ючерсний контракт як інвестиційний інструмент біржового ринку	2	2	2	-	2	задачі
Тема 16. Торгівля опціонами	2	2		-	2	задачі
Тема 17. Фінансові ф'ючерси.	2	2		-	2	задачі
Тема 18. Біржова спекуляція на ф'ючерсних ринках	2	2		-	5	тести
Тема 19. Хеджування цінових та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі.	2	2	1		4	задачі
Тема 20. Перспективи становлення ф'ючерсних ринків в Україні	2	2			2	
Разом 150	46	30	5	10	59	екзамен

5. Тематика практичних завдань

Практичне заняття №1.

Тема: Суть біржі та її економічна природа.

Мета: визначити роль та місце біржі в економіці, суть біржі та її економічну природу; ознайомитися з основними біржовими товарами та їх характеристиками; розглянути види біржових контрактів.

Питання для обговорення:

1. Роль та місце біржі в економіці.
2. Поняття «біржа» та його значення.
3. Суть біржі та її економічна природа.
4. Поняття організованого ринку.
5. Біржа - елемент ринку чистої конкуренції.
6. Основні функції та характерні ознаки біржової торгівлі.
7. Види бірж.
8. Класифікація біржових товарів.
9. Основні біржові товари та їх характеристика.
10. Види біржових контрактів.

Практичне заняття №2

Тема «Біржовий товар»

Мета: вивчити основні характеристики біржових товарів, її класифікацію та основні види біржових контрактів

Питання для обговорення:

1. Основні ознаки віднесення товарів до біржових
2. Класифікація біржових товарів.
3. Основні біржові товари та їх характеристика. сільськогосподарська сировина, лісові товари та продукти їх переробки.
4. Промислова сировина.
5. Фінансові інструменти: цінні папери, відсоткові ставки, валюта, похідні фінансові інструменти, гібриди, синтетичні комбінації.
6. Види біржових контрактів.

Практичне заняття №3

Тема: «Сучасні міжнародні біржові ринки»

Мета: вивчити розміщення основних міжнародних бірж, на яких формуються ринкові ціни на сировину, енергетичні ресурси та фінансові інструменти.

Питання для обговорення:

1. Суть ф'ючерсного контракту.
2. Характеристика ф'ючерсного контракту.
3. Типи біржових замовлень на укладання ф'ючерсних контрактів.
4. Основні риси та функції ф'ючерсної торгівлі.
5. Характеристика біржової мережі Заходу.
6. Новітні тенденції розвитку міжнародних біржових ринків.

Практичне заняття №4

Тема: Фундаментальний та технічний аналіз біржових цін та курсів.

Мета: визначити види біржових цін та курсів; навчитись читати біржові котирування; ознайомитись із особливостями побудови основних біржових графіків, та навчитись їх будувати.

Питання для обговорення:

1. Суть фундаментального аналізу. Методика фундаментального аналізу.
2. Фундаментальний аналіз на сировинних ф'ючерсних ринках.
3. Офіційне котирування біржових цін та курсів.
4. Особливості здійснення фундаментального аналізу на фондових ринках.
5. Основні методи оцінки інвестиційних якостей цінних паперів.
6. Етапи фундаментального аналізу ф'ючерсних ринків.

Практичне заняття №5

Тема: . Технічний аналіз ф'ючерсних цін

Мета: Ознайомитися з суттю та методами технічного аналізу, що використовується на біржовій ф'ючерсних ринках

Питання для обговорення:

1. Суть технічного аналізу. Засоби технічного аналізу: графіки біржових цін, метод дотримання тренду, аналіз характеру ринку, структурні теорії.
2. Графічний метод відрізків – барів та „японських свічок”.
3. Основні фігури технічного аналізу.
4. Трендові індикатори та осцилятори.
5. Аналіз показників обсягів торгів.
6. Структурні теорії технічного аналізу

Практичне заняття №6**Тема: Учасники біржових операцій.**

Мета: визначити етапи створення товарної біржі та принципи її організації; засновників та членів бірж, їх права та обов'язки. категорії членства; розглянути сутність і види брокерської діяльності; ознайомитися з порядком укладання біржових угод.

Питання для обговорення:

1. Створення товарної біржі. Принципи організації.
2. Засновники та члени бірж. Їх права та обов'язки. Категорії членства.
3. Учасники біржових сесій. Дилери – трейдери. Брокери. Спекулянти, арбітражери, хеджери.
4. Сутність і види брокерської діяльності. Функції брокерів. Правове регулювання брокерської діяльності. Основні документи біржових брокерів.

Практичне заняття №7**Тема: Організація біржових торгів.**

Мета: вивчення організаційної структури управління біржею

Питання для обговорення:

1. Організаційна структура управління біржею.
2. Основні групи робочих органів біржі.
3. Типова організаційна структура управління біржею.
4. Компетенції вищих органів управління біржі.
5. Основні підрозділи біржі.
6. Порядок укладання біржових угод.
7. Методи проведення біржових торгів.
8. Організація діяльності брокерської фірми.
9. Фронт – офіс та бек – офіс.
10. Система ведення рахунків клієнтів. Звітність щодо виконання наказів клієнтів.

Практичне заняття №8.**Тема: Процедура клірингу та поставки за біржовими угодами.**

Мета: розглянути суть біржового клірингу та кільцевого методу обліку біржових операцій; дослідити організацію процедури поставки за ф'ючерсними контрактами, час поставки; дослідити особливості поставки за ф'ючерсними контрактами з фінансовими інструментами.

Питання для обговорення:

1. Суть біржового клірингу. Кільцевий метод обліку біржових операцій.
2. Особливості функціонування клірингових установ ф'ючерсних бірж.
3. Функції заміщення кліринговою палатою сторін ф'ючерсного контракту.
4. Переваги клірингової установи при здійсненні розрахунків за біржовими контрактами.
5. Економічна функція поставки за ф'ючерсними контрактами.
6. Система нотисів та складських варантів.
7. Організація процедури поставки за ф'ючерсними контрактами. Час поставки.
8. Рух коштів на ф'ючерсному рахунку.

Практичне заняття №9**Тема: Процедура постачання за біржовими контрактами**

Мета: вивчити процедури перетворення ф'ючерсного контракту на реальний спотовий контракт через процедуру постачання.

Питання для обговорення:

1. Економічна функція поставки за ф'ючерсними контрактами.
2. Система нотисів та складських варантів.
3. Організація процедури постачання за ф'ючерсними контрактами.
4. Час постачання. Рух коштів на ф'ючерському рахунку.
5. Особливості постачання за ф'ючерсними контрактами з фінансовими інструментами.

Практичне заняття №10

Тема: Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі.

Мета: вивчити технології електронного трейдингу

Питання для обговорення:

1. Історія становлення електронної біржової торгівлі.
2. Основні системи електронної біржової торгівлі.
3. Розвиток біржового електронного трейдингу в Україні.
4. Електронна біржа. Три види ринкової інформації.
5. Проведення операцій в електронному трейдингу.
6. Програмне забезпечення електронної біржової торгівлі.
7. Електронний трейдинг на ринку FOREX. Торгівля криптовалютою .

Практичне заняття № 11.

Товарний ф'ючерс інструмент біржового ринку.

Мета: визначити суть товарного ф'ючерсу; розглянути особливості котирувань товарних ф'ючерсів; навчитись проводити розрахунки прибутковості/збитковості за операціями з товарними ф'ючерсами.

Питання для обговорення:

1. Товарні ф'ючерси як фінансові інструменти.
2. Котирування товарних ф'ючерсів. Ф'ючерсна ціна.
3. Порядок укладання та виконання ф'ючерсних контрактів. Основні етапи технологічного процесу укладання біржових ф'ючерсних контрактів.
4. Основні балансові рівняння фінансових розрахунків за ф'ючерсними контрактами.

Практичне заняття №12.

Тема: Торгівля опціонами.

Мета: визначити суть опціону; розглянути особливості котирувань опціонів; навчитись проводити розрахунки прибутковості/збитковості за операціями з опціонами.

Питання для обговорення:

1. Суть опціонів та їх характеристика.
2. Котирування опціонів.
3. Товарні опціони.
4. Часова та внутрішня вартість опціонів.
5. Основні стратегії з товарними опціонами: вертикальні, горизонтальні, конверсійні, обернені, дельта – нейтральні.
6. Опціони з фінансовими інструментами.
7. Моделі оцінки опціонів.

Практичне заняття № 13.

Тема: Фінансові ф'ючерси. Мета: визначити суть фінансового ф'ючерсу; розглянути особливості котирувань фінансових ф'ючерсів; навчитись проводити розрахунки прибутковості/збитковості за операціями з фінансовими ф'ючерсами; розглянути суть та основні характеристики хеджування, основні види хеджування.

Питання для обговорення:

1. Суть та види фінансових ф'ючерсів.
2. Методи котирування фінансових ф'ючерсів Відсоткові фінансові ф'ючерси.
3. Контракти на індекси фондових бірж.
4. Ф'ючерсні контракти з валютою.
5. Суть та основні характеристики хеджування. Основні види хеджування.

6. Досконале хеджування цінових ризиків на ринках сільськогосподарської сировини.
7. Здійснення хеджевих операцій з урахуванням реальних ситуацій на ринку.
8. Особливості хеджування цінових ризиків на ринку реальних товарів.
9. Хеджування курсових ризиків фінансових інструментів.

Практичне заняття №14.

Тема: Біржова спекуляція на ф'ючерсних ринках

Мета: вивчити сутність біржової спекуляції та зрозуміти роль спекулянта у підвищенні ліквідності ринку

Питання для обговорення:

1. Економічна суть біржової спекуляції.
2. Історія становлення біржової спекуляції.
3. Види біржової спекуляції
4. Види біржових спекулянтів.
5. Спекулятивні стратегії із застосуванням ф'ючерсних контрактів.
6. Спекулятивні стратегії з опціонами.
7. Діяльність спекулянтів на сучасних біржових ф'ючерсних ринках.

Практичне заняття № 15.

Тема: Хеджування цінових та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі.

Мета: вивчити технології укладання хеджевих операцій та їх роль у управлінні ціновими та курсовими ризиками організації

Питання для обговорення:

1. Суть та основні характеристики хеджування.
2. Основні види хеджування.
3. Досконале хеджування цінових ризиків на ринках сільськогосподарської сировини.
4. Здійснення хеджевих операцій з урахуванням реальних ситуацій на ринку.
5. Особливості хеджування цінових ризиків на ринку реальних товарів.
6. Хеджування курсових ризиків фінансових інструментів.

6. Тренінг

Тематика тренінгу: «Укладання біржових контрактів через демоверсії електронних платформ та мобільних застосунків»

Студенти обирають демоверсію електронної платформи біржової торгівлі на Чиказькому біржовому холдингу (CME GROUP) , FOREX, криптовалютній біржі Binance, реєструються і впродовж 10 годин беруть участь у біржовій торгівлі одним із видів контрактів. За підсумками торгівлі відбувається обмін досвідом та робота на помилках.

Студенти виконують наступну письмову роботу:

1. Використовуючи котирування ф'ючерсних контрактів на сайті світових бірж необхідно провести аналіз біржового котирування за певним товаром (товар та місяць поставки за ф'ючерсним контрактом вибирається студентом у відповідності з списком залікової відомості (з 1 до 30, а з 30 номера - відрахунок починається знову), а саме:

- а) визначити напрям цінового тренду;
- б) визначити діапазон цінових коливань;
- в) визначити вартість маржового внеску;
- г) визначити мінімальну кількість капіталу для відкриття 10 ф'ючерсних позицій;
- д) визначити можливі внески брокеру;
- е) порахувати середню ціну ф'ючерсного контракту станом на четверте травня поточного року.
- ж) порахувати вартість одиниці ф'ючерсного контракту у гривнях та прийнятих в Україні одиницях виміру.

2. На біржах України знайти біржову ціну на даний товар на українському ринку (за відсутністю біржової, можна використати ціну позабіржового ринку) та порівняти її з ціною світового біржового ринку. Зробити висновки.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів з дисципліни «Міжнародні біржові ринки» полягає у засвоєнні студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять та без участі викладача, передбачає особистісну орієнтовану організацію його самоосвіти. Для даної дисципліни студенти готують два есе та презентацію їх на консультаціях.

№ п/п	Тематика
1	Забезпечення додаткових фінансових гарантій розрахункової палати.
2	Економічна функція поставки за ф'ючерсними контрактами.
3	Організація процедури поставки за ф'ючерсними контрактами.
4	Поставка за ф'ючерсними контрактами з фінансовими інструментами.
5	Суть та значення державного регулювання біржової торгівлі.
6	Процедура лістингу на фондових біржах.
7	Біржові котирування.
8	Будова операційної зали біржі.
9	Суть та завдання фундаментального та технічного аналізу.
10	Акції, облігації – їх ознаки та особливості.
11	Суть та значення векселя та депозитного сертифікату.
12	Еволюція біржової торгівлі.
13	Поняття похідних цінних паперів.
14	Характеристика ф'ючерсного контракту.
15	Суть ф'ючерсної торгівлі.
16	Основні риси ф'ючерсної торгівлі.
17	Особливості та відмінності угод спот та форвард.
18	Товарні ф'ючерси як фінансові інструменти.
19	Порядок укладання та виконання ф'ючерсних контрактів.
20	Арбітраж на реальному та ф'ючерсному ринку.
21	Використання ф'ючерсних контрактів при плануванні виробництва та збуту.
22	Суть опціонів та їх характеристика.
23	Товарні опціони.
24	Основні стратегії з товарними опціонами.
25	Опціони з фінансовими інструментами.
26	Операції з опціонами на ф'ючерсних ринках.
	Разом: 59 год.

9. Критерії оцінювання.

В процесі вивчення дисципліни «Міжнародні біржові ринки» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання тренінгу;
- письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні біржові ринки» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової модулів:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
20%	20%	20%	20%	5%	15%	40%
Поточний контроль	Модульний контроль	Поточний контроль	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оціненим не рідше ніж раз за два заняття. Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком поточне оцінювання здійснюється під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle	Письмова робота Модульний контроль проводиться на 7 тижні навчання у системі Moodle у вигляді письмової роботи по 1-10 темах	Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оціненим не рідше ніж раз за два заняття. Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком поточне оцінювання здійснюється під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle	Письмова робота Модульний контроль проводиться на 15 тижні навчання у системі Moodle у вигляді письмової роботи по 10-20 темах	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Визначається як середнє арифметичне з оцінок за реферат з визначеного питання з переліку та їх презентацій. Оцінювання відбувається під час консультацій впродовж 2-14 тижнів навчання	Тестові завдання (5 тестів по 5 балів) max 25 балів. Теоретичне питання - max 25 балів Задача max 50 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59		FX (незадов. з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно	F (незадов. з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів

№	Найменування	Номер теми
1	Інтернет, сайти глобальних біржових холдингів та бірж країн світу та України	1-20
2	PowerPoint презентації лекцій	1-20
3	Демонстрації торгівлі, мобільні застосунки для торгівлі на ринках FOREX та криптовалют MetaTrader, платформа CTrader, Quik, Netinvestor для роботи з ф'ючерсами, акціями, облігаціями; TRANSAQ — для роботи з цінними паперами.	10-20

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про товарні біржі. Закон України 1956-XII 05 від 08.2021 1587-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
2. Господарський кодекс України 436-IV від 06.10.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України 2755-VI від 01.08.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Цивільний кодекс України 435-IV від 28.10.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Про акціонерні товариства: Закон України 514-VI від 06.10.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України 2121-III, від 05.08.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
7. Про державне регулювання ринку капіталів та організованих товарних ринків: Закон України 448/96-ВР від 05.08.2021. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. Дата оновлення: 18.12.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
9. Про інститути спільного інвестування: Закон України 5080-VI від 01.07.2021 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>
10. Про інвестиційну діяльність Закон України 1560-XII, від 01.07.2021 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів Закон України 738-IX від 19.06.2020 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#Text>

12. Про фінансовий лізинг Закон України 201-IX, від 04.02.2021 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
13. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. № 1349-IX від 19.03.2021, ВВР, 2021, № 24, ст.205 - вводится в дію з 14.07.2021 № 1591-IX від 30.06.2021 –«Про платіжні послуги» вводится в дію з 01.08.2022
14. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 738-IX від 19.06.2020 Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1587-IX від 30.06.2021 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
15. Висновок до проекту Закону України від 05.02.2018 № 7183 Про обіг криптовалюти в Україні <https://ips.ligazakon.net/document/XH5JJ00A?an=3>
16. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Електронний підручник. Тернопіль: ЗУНУ. 2022. 307с. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/46103>
17. Біржова справа: Підручник за науковою редакцією О.М. Сохацької. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка. 3 видання (змінене та доповнене) THEU:2014. 655с.
18. Енергетичні реалії Четвертої промислової революції. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр./ за науковою редакцією д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. Сохацької О.М. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478с.
19. Iryna Bashynska, Olena Sokhatska, Tetiana Stepanova, Marina Malanchuk, Sergii Rybianets, Oksana Sobol. Modelling the Risks of International Trade Contracts International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE) ISSN: 2278-3075, Volume-8 Issue-11, September 2019. <https://www.ijitee.org/wp-content/uploads/papers/v8i11/K23130981119.pdf> (SCOPUS)
20. Олена Сохацька, Ольга Кухтин Сучасні тенденції віртуалізації світового фондового ринку. Вісник THEU. №4. 2020. С.77-91 DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.04.077>
21. 5. Сохацька О.М. Глобальний біржовий ринок зерна: нові завдання України в умовах війни з Росією. Економіка і суспільство. 2022. №45 URL: <https://economyandsosety.in.ua/idex.php/journal/article/view/2004> DOI:10.32782/2022-45-95
22. Panasyuk V., Sokhatska O. Financial Instruments in the World in Ukraine: Accounting and Analytical Concepts. Socio-Economic and Management Concepts /Monograph. International Science Group. Boston (USA). 2021. P.18-27. DOI 10.46299/ISG.2021.MONO.ECON.I
23. Сохацька О.М. Біржі і війна: українські паралелі і український кейс. Інноваційна економіка. №4 (92). 2022 <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/963/1042>
24. Сохацька О.М. Панасюк В.М. Нова енергетична модель повоєнної України: розподілена генерація та біржовий ринок електроенергії Економічний аналіз. Vol. 32, №4 (2022). DOI:10.35774/econa <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/2856>
25. Robert A Jarrow and Introduction To Derivative Securities, Financial Markets, And Risk Management, An (Second Edition) (May 16, 2019) 772p.
26. Matthew F. Dixon, Igor Halperin, Paul Bilokon Machine Learning in Finance From Theory to Practice(eBook) Springer Nature Swizerland Chicago, Brookline, London. 2020. DOI.org/10.10007/978-3-030-41068-1
27. James Chen, Gordon Scott(2022) What Is a Commodities Exchange? How It Works and Types URL: <https://www.investopedia.com/terms/c/commoditiesexchange.asp>
28. Futures and Commodities Trading URL: <https://www.investopedia.com/futures-commodities-trading-4689669>
29. <https://www.cftc.gov/LawRegulation/CommodityExchangeAct/index.htm>
30. <https://www.londonstockexchange.com/>
31. NYSE: The New York Stock Exchange <https://www.nyse.com>
32. <https://www.cmegroup.com/>